

Štátny zdravotný dozor
(MZ SR)

Zdroj údajov: Úrad verejného zdravotníctva SR

1. Úvod

Ministerstvo zdravotníctva SR predkladá Informáciu o stave ochrany zdravia pri práci, vývoji chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce za r. 2024 na základe úloh č. B.1. a B.4. uznesenia vlády SR č. 475/V z 11. júna 2003 k správe o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vývoji pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce v SR.

2. Orgány verejného zdravotníctva

Úlohy štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva plnia orgány verejného zdravotníctva podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon č. 355/2007 Z. z.“), ktorými sú v rezorte zdravotníctva Ministerstvo zdravotníctva SR, Úrad verejného zdravotníctva SR (ďalej „ÚVZ SR“) a 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva (ďalej „RÚVZ“). Orgánmi verejného zdravotníctva, ktoré plnia úlohy štátnej správy v špecifických rezortoch sú Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo dopravy SR a Slovenská informačná služba.

V oblasti ochrany zdravia pri práci orgány verejného zdravotníctva systematicky dozerajú na plnenie povinností zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pri práci, vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. a z nariadení vlády SR harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, ktoré upravujú ochranu zdravia pri práci pri expozícii jednotlivým zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia.

Orgány verejného zdravotníctva pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej „ŠZD“) v oblasti ochrany zdravia pri práci koordinujú svoju činnosť s orgánmi inšpekcie práce a to výkonom spoločných dozorných aktivít na vybraných pracoviskách so zameraním na problematiku významnú z hľadiska ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci. Ťažiskom práce orgánov verejného zdravotníctva je ochrana zdravia pri práci s cieľom predchádzať chorobám z povolania a ochoreniam súvisiacim s prácou a ťažiskom práce orgánov inšpekcie práce je bezpečnosť pri práci a predchádzanie pracovným úrazom.

3. Ciele a priority orgánov verejného zdravotníctva v r. 2024

Medzi ciele a priority orgánov verejného zdravotníctva patrí efektívny ŠZD na pracoviskách, posudková činnosť z hľadiska vplyvu na verejné zdravie a intervenčné aktivity na podporu zdravia pri práci. Ťažiskom činnosti orgánov verejného zdravotníctva je *štátny zdravotný dozor v oblasti ochrany zdravia pri práci*, zameraný predovšetkým na dodržiavanie kritérií zdravých pracovných podmienok na pracoviskách zo strany zamestnávateľov a na špecifické riziká vplyvu práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov, ako aj na plnenie povinností zamestnávateľov v ochrane zdravia zamestnancov pri práci. Orgány verejného zdravotníctva realizujú ŠZD prednostne na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú *rizikovú prácu*. Súčasťou výkonu ŠZD je aj kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie zdraviu škodlivých faktorov, ktoré realizujú laboratórne pracoviská zriadené na ÚVZ SR a v ôsmych RÚVZ v sídle kraja.

Významnou špecifickou odbornou činnosťou orgánov verejného zdravotníctva nadväzujúcich na výkon ŠZD na pracoviskách je *prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania alebo ohrozenie chorobou z povolania* u zamestnancov, resp. aj u bývalých zamestnancov na pracoviskách ich súčasných, ale aj bývalých zamestnávateľov. Túto činnosť vykonávajú orgány verejného zdravotníctva na požiadanie špecializovaných pracovísk

poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v odbore pracovné lekárstvo a kožné lekárstvo (ďalej „špecializované pracoviská“), ktoré sú zodpovedné za uznanie alebo neuznanie profesionality ochorenia u posudzovaných osôb. Orgány verejného zdravotníctva v tejto súvislosti vypracovávajú odborné stanovisko z prešetrenia pracovných podmienok a spôsobu práce posudzovanej osoby pri podozrení na chorobu z povolania, ktoré je povinným podkladom k uznaniu alebo neuznaniu choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania špecializovaným pracoviskom.

Dôležitou činnosťou orgánov verejného zdravotníctva, ktorá vyplýva zo zákona č. 355/2007 Z. z., je *posudzovanie návrhov, ktoré predkladajú fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby* podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z. a rozhodovanie z hľadiska ich vplyvu na verejné zdravie, vrátane ochrany zdravia pri práci. Sú to najmä návrhy na uvedenie priestorov do prevádzky, návrhy na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku, návrhy na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, návrhy na zaradovanie prác do tretej a štvrtej kategórie, návrhy na používanie biologických faktorov na pracovisku, návrhy na činnosti na pracovisku spojené s expozíciou karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, ktoré sú klasifikované v kategórii 1A alebo 1B.

V rámci *špecializovaných činností* ÚVZ SR a RÚVZ v SR riešia úlohy so zameraním na posúdenie vplyvu faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov; v rámci *intervenčných aktivít na podporu zdravia pri práci* vybrané RÚVZ s poradňami zdravia vykonávajú priamo na pracoviskách sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu zamestnancov.

4. Prehľad subjektov dozorovaných orgánmi verejného zdravotníctva

Počet fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb, u ktorých orgány verejného zdravotníctva v r. 2024 vykonali ŠZD je v tabuľke č. 1.

5. Zistenia orgánov verejného zdravotníctva pri výkone ŠZD v kontrolovaných subjektoch

Orgány verejného zdravotníctva v r. 2024 vykonali ŠZD v 8 263 subjektoch, najviac u fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb s počtom zamestnancov do 9 (tabuľka č. 1). Orgány verejného zdravotníctva kontrolovali pri výkone ŠZD plnenie povinností zamestnávateľov v ochrane zdravia zamestnancov pri práci, ktoré im vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z. z. a súvisiacich právnych predpisov vrátane tých, ktoré zabezpečujú v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou (ďalej „PZS“). Miera povinností zamestnávateľov závisí najmä od reálne sa vyskytujúcich zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré môžu potenciálne ohroziť alebo poškodiť zdravie zamestnancov. PZS pre zamestnávateľa vykonáva na konkrétnych pracoviskách najmä posúdenie zdravotného rizika zamestnancov z expozície zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia a následne vypracuje dokument posudok o riziku, ktorý obsahuje kategorizáciu prác z hľadiska zdravotného rizika pre jednotlivé profesie. PZS na základe posúdenia zdravotného rizika na pracovisku navrhne zamestnávateľovi konkrétne opatrenia na zníženie alebo odstránenie zdravotného rizika pri práci a zároveň zamestnávateľa upozorní na práce so zvýšenou mierou zdravotného rizika.

Orgány verejného zdravotníctva v r. 2024 na požiadanie špecializovaných pracovísk prešetrovali podozrenia na chorobu z povolania alebo ohrozenie chorobou z povolania. V tejto súvislosti vypracovali 691 odborných stanovísk z prešetrenia pracovných podmienok a spôsobu práce posudzovanej osoby pri podozrení na chorobu z povolania, ktoré sú povinným

podkladom k uznaní alebo neuznaniu choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania špecializovaným pracoviskom. Z uvedeného počtu prešetrených podozrení na chorobu z povolania orgánmi verejného zdravotníctva, špecializované pracoviská v r. 2024 uznali 423 chorôb z povolania. Na pracoviskách, na ktorých boli uznané choroby z povolania orgány verejného zdravotníctva nariadili zamestnávateľom opatrenia na predchádzanie vzniku profesionálnych ochorení.

6. Opatrenia orgánov verejného zdravotníctva na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone ŠZD a sankčné opatrenia

Na zamestnávateľa sa vzťahuje objektívna zodpovednosť za nedostatky súvisiace s ochranou zdravia zamestnancov pri práci. Ak si zamestnávateľ neplní povinnosti v oblasti ochrany zdravia pri práci určené zákonom č. 355/2007 Z. z., vrátane povinností, ktoré si musí plniť v spolupráci s PZS, dopúšťa sa správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci a orgán verejného zdravotníctva mu udelí pokutu. Orgány verejného zdravotníctva pri určení výšky pokuty prihliadajú na závažnosť, spôsob, čas trvania a následky protiprávneho konania.

V r. 2024 orgány verejného zdravotníctva na základe vykonaného ŠZD u podnikateľských subjektov vydali 58 pokynov, ktorými uložili opatrenia na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou a iných ochorení a porúch zdravia, 1 opatrenie uložili na mieste na odstránenie zistených nedostatkov (tabuľka č. 2). Za nedodržiavanie ustanovení právnych predpisov na ochranu zdravia zamestnancov orgány verejného zdravotníctva uložili právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom 128 pokút podľa § 57 ods. 43 zákona č. 355/2007 Z. z. za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci v sume 109 900 €. Príkladom správnych deliktov v oblasti ochrany zdravia pri práci, za ktoré bola zamestnávateľovi orgánom verejného zdravotníctva uložená pokuta je, že zamestnávateľ nepredložil návrh na uvedenie priestorov do prevádzky, zamestnávateľ nezabezpečil posúdenie zdravotného rizika na pracovisku a vypracovanie posudku o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, zamestnávateľ nepredložil na posúdenie návrh na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

Rizikové práce

Orgány verejného zdravotníctva realizujú ŠZD prednostne na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikovú prácu (prácu zaradenú do kategórie 3 alebo 4). Údaje o počte zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu v SR v r. 2000 - 2024 sú v tabuľke č. 3.

V r. 2024 vykonávalo v SR rizikovú prácu 94 767 zamestnancov (z toho 22 341 žien). Oproti r. 2023 sa počet zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu znížil o 1 651 zamestnancov (z toho o 70 žien). Najviac zamestnancov bolo exponovaných

- hluku – 67,38 % zamestnancov z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu,
- chemickým látkam a zmesiam, vrátane chemických karcinogénov, mutagénov a reprodukčne toxických látok – 15,02 % zamestnancov z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu,
- fyzickej záťaži – 11,67 % zamestnancov z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu,
- vibráciám – 8,13 % zamestnancov z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu,

- karcinogénnym, mutagénnym a reprodukčne toxickým faktorom – 5,97 % zamestnancov z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu,
- psychickej pracovnej záťaži – 5,23 % zamestnancov z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu,
- záťaži teplom a chladom – 5,15 % zamestnancov z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu.

Údaje o počte zamestnancov exponovaných jednotlivým zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia za r. 2019 až 2024 sú uvedené v tabuľka č. 4.

(Poznámka: Údaje o percentuálnych počtoch zamestnancov exponovaných jednotlivým faktorom práce nie je možné sumarizovať, pretože jeden zamestnanec môže byť exponovaný viacerým faktorom.)

Najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu podľa prevažujúcej ekonomickej činnosti pracovalo v odvetví priemyselná výroba (62 618 zamestnancov) a v odvetví zdravotníctvo a sociálna pomoc (11 956 zamestnancov). V odvetví zdravotníctvo a sociálna pomoc bol najväčší podiel žien, ktoré vykonávali rizikovú prácu; bolo to 79,4 % žien z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu v tomto odvetví (tabuľka č. 5).

7. Stav a vývoj chorôb z povolania

Špecifickou odbornou činnosťou orgánov verejného zdravotníctva je prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania alebo podozrení na ohrozenie chorobou z povolania u zamestnancov, resp. aj u bývalých zamestnancov, na pracoviskách ich súčasných, ale často aj bývalých zamestnávateľov. Orgány verejného zdravotníctva v r. 2024 na požiadanie špecializovaných pracovísk poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v odbore pracovné lekárstvo a kožné lekárstvo prešetrovali 691 podozrení na chorobu z povolania alebo ohrozenie chorobou z povolania. Tieto špecializované pracoviská sú zodpovedné za uznanie alebo neuznanie profesionalitu ochorenia u posudzovaných osôb. V tejto súvislosti orgány verejného zdravotníctva overovali príčinné súvislosti ochorenia s vykonávanou prácou, aby sa preukázalo, či príčiny konkrétneho ochorenia majú alebo nemajú profesionálny pôvod.

Najväčší podiel na prešetrovaných podozreniach na profesionálne ochorenia mali choroby z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia horných končatín, ale aj podozrenia na profesionálne prenosné choroby. Z ďalších ochorení boli prešetrované najmä podozrenia na chorobu z vibrácií, na poruchu sluchu z hluku a ochorenia dýchacích ciest a pľúc.

Z celkového počtu prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania (691) špecializované pracoviská uznali u posudzovaných osôb 423 chorôb z povolania.

V SR bolo v r. 2024 hlásených 423 chorôb z povolania vrátane profesionálnych otráv; z tohto počtu bolo 215 chorôb z povolania hlásených u žien (t. j. 50,8 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR) – tabuľka č. 6. K najčastejšie hláseným chorobám z povolania patrili:

– **ochorenie horných končatín z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia** (položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania) bolo hlásené u 200 zamestnancov, t. j. u 47,3 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR,

– **prenosné a parazitárne ochorenia** (položky č. 24 – 26 zoznamu chorôb z povolania) boli hlásené u 133 zamestnancov, t. j. u 31,4 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR,

– **ochorenie horných končatín z vibrácií** (položka č. 28 zoznamu chorôb z povolania) bolo hlásené u 47 zamestnancov, t. j. u 11,1 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR,

– **choroba zaprášenia pľúc prachom obsahujúcim oxid kremičitý - silikóza** (položka č. 33 zoznamu chorôb z povolania) bola hlásená u 9 zamestnancov, t. j. u 2,1 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR,

– **porucha sluchu z hluku** (položka č. 38 zoznamu chorôb z povolania) bola hlásená u 8 zamestnancov, t. j. u 1,9 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR,

– **iné poškodenie zdravia z práce** (položka č. 47 zoznamu chorôb z povolania) bolo hlásené u 7 zamestnancov, t. j. u 1,7 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR.

Na celkovom počte chorôb z povolania sa najväčšou mierou opakovane podieľali profesionálne ochorenia postihujúce podporno-pohybový a nervový systém zamestnancov vystavených pri práci dlhodobému nadmernému a jednostrannému zaťaženiu horných končatín; v porovnaní s r. 2023 sa počet týchto ochorení zvýšil.

Podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (SK NACE Rev2) bol najvyšší výskyt chorôb z povolania v odvetví priemyselná výroba – 160 hlásených chorôb z povolania (37,8 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR) a v odvetví zdravotníctvo a sociálna pomoc – 134 hlásených chorôb z povolania (31,7 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR). V odvetví ťažba a dobývanie bolo hlásených 56 chorôb z povolania (13,2 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR), v odvetví poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov 23 chorôb z povolania (5,4 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR) a v odvetví stavebníctvo 18 chorôb z povolania (4,3 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR).

Podľa profesií bol v r. 2024, podobne ako v r. 2023, najvyšší výskyt chorôb z povolania, v počte 125, u operátorov a montérov strojov a zariadení. V r. 2022 bol najvyšší výskyt chorôb z povolania u špecialistov a odborných pracovníkov v zdravotníctve.

V r. 2024 boli najčastejšie chorobou z povolania postihnutí pracujúci medzi 50. – 59. rokom života, čo predstavuje 47,3 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania.

Podľa sídla organizácie kde choroba z povolania vznikla, bol v r. 2024 najvyšší počet chorôb z povolania hlásený v Košickom kraji – 161 chorôb z povolania (38,1 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR). Za rovnaké obdobie bolo v Banskobystrickom kraji hlásených 84 chorôb z povolania (19,9 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR), v Žilinskom kraji 52 chorôb z povolania (12,3 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR), v Trenčianskom kraji 48 chorôb z povolania (11,3 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR), v Bratislavskom kraji 33 chorôb z povolania (7,8 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR), v Prešovskom kraji 23 chorôb z povolania (5,4 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR) a v Trnavskom kraji 17 chorôb z povolania (4,0 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR). Najnižší počet 5 chorôb z povolania bol hlásený v Nitrianskom kraji (1,2 % zo všetkých uznaných chorôb z povolania v SR).

8. Spolupráca orgánov verejného zdravotníctva

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce

Na základe vzájomnej dohody ÚVZ SR a Národného inšpektorátu práce sa v r. 2024 uskutočnili spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce; celkom sa v SR uskutočnilo 87 spoločných dozorných aktivít. Spoločné dozorné aktivity boli zamerané na pracoviská zariadení spoločného stravovania, na ktorých sa vykonáva výroba a predaj pokrmov vrátane skladovania potravín, pričom voľba subjektov bola ponechaná na vzájomnú dohodu príslušných regionálnych úradov verejného zdravotníctva a inšpektorátov práce.

V r. 2024 sa za účelom vzájomnej výmeny informácií a skúseností uskutočňovali spoločné štvrtročné pracovné stretnutia RÚVZ v sídle kraja a inšpektorátov práce; boli

zamerané najmä na prerokovanie postupu pri spoločných dozorných aktivitách a výmenu skúseností z praxe.

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách podľa zákona č. 128/2015 Z. z.

Orgány verejného zdravotníctva v spolupráci so Slovenskou inšpekciou životného prostredia a s inými zainteresovanými orgánmi dozoru vykonali spoločné dozorné aktivity podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V r. 2024 uskutočnilo 17 RÚVZ koordinované kontroly v rozsahu svojej pôsobnosti vyplývajúcej zo zákona č. 355/2007 Z. z. vo vybraných 46 spoločnostiach, z ktorých 8 je zaradených do kategórie A a 38 do kategórie B podľa zákona č. 128/2015 Z. z.

Najviac koordinovaných kontrol bolo vykonaných v Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji, Banskobystrickom kraji a Košickom kraji; v každom z uvedených krajov po 8 kontrol. Orgány verejného zdravotníctva pri spoločných koordinovaných kontrolách nezistili porušenie zákona č. 355/2007 Z. z.; neuložili žiadne opatrenia na odstránenie nedostatkov.

9. Hodnotenie stavu ochrany zdravia pri práci v SR v r. 2024

V r. 2024 došlo k zníženiu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu oproti predchádzajúcemu roku o 1 651 zamestnancov (r. 2023 - 96 418 zamestnancov, r. 2024 - 94 767 zamestnancov). Najvýznamnejšie zmeny nastali v znížení počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu exponovaných hluku (o 2 840 zamestnancov) a vo zvýšení počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu s nadmernou fyzickou záťažou (o 1 361 zamestnancov).

V dlhodobom trende, od r. 2000 počet zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu poklesol o 33 331 zamestnancov (pokles o 26 %). K 31.12.2000 vykonávalo v SR rizikovú prácu 128 098 zamestnancov; k 31.12.2024 bolo v SR evidovaných 94 767 zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu. Tento pokles počtu rizikových prác je ovplyvnený najmä zmenami v hospodárstve, zmenami v pracovnoprávných vzťahoch, ktoré viedli k znižovaniu počtu kmeňových zamestnancov na pracoviskách a ich nahrádzaniu živnostníkmi (samostatne zárobkovo činnými osobami) alebo agentúrnymi zamestnancami (dočasne pridelenými zamestnancami), ale aj vykonávaním opatrení zo strany zamestnávateľov súvisiacich so zlepšením pracovných podmienok a odstránením zdraviu škodlivých faktorov z pracovného prostredia.

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov úrovne starostlivosti zamestnávateľov o zdravie zamestnancov je výskyt chorôb z povolania. V SR bolo od r. 2000 do r. 2024 hlásených spolu 11 448 chorôb z povolania (tabuľka č. 6). Výskyt chorôb z povolania v SR má z dlhodobého hľadiska klesajúci trend. V r. 2024 klesol počet hlásených chorôb z povolania oproti r. 2000 o 36 % (v r. 2000 - 660 chorôb z povolania, v r. 2024 - 423 chorôb z povolania).

Na celkovom počte hlásených chorôb z povolania sa najväčšou mierou podieľajú už niekoľko rokov profesionálne ochorenia postihujúce podporno-pohybový systém, cievny a nervový systém zamestnancov vystavených pri práci dlhodobému nadmernému a jednostrannému zaťaženiu horných končatín a škodlivému vplyvu vibrácií. V r. 2024 bol najvyšší počet chorôb z povolania opäť zaznamenaný u ochorení horných končatín z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia. Celkový počet chorôb z povolania sa významne zvýšil od r. 2021 do súčasnosti z dôvodu zvýšenia počtu uznaných profesionálnych infekčných a parazitárnych chorôb.

V prevencii profesionálnych ochorení má významný vplyv informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci a o účinnej ochrane pred nimi, ako aj ďalšie činnosti zamerané na predchádzanie chorobám z povolania a ochoreniam súvisiacim s prácou, ktoré vykonáva na pracoviskách v rámci zdravotného dohľadu PZS.

10. Prílohy - činnosť orgánov verejného zdravotníctva

10.1. Personálne údaje

Personálne obsadenie odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR a RÚVZ v SR podľa krajov k 31.12.2024 je uvedené v tabuľke č. 7.

10.2. Výkony v štátnom zdravotnom dozore v oblasti ochrany zdravia pri práci

Údaje súvisiace s výkonom ŠZD za r. 2024 sú tabuľke č. 2. V r. 2024 orgány verejného zdravotníctva vykonali ŠZD u 11 193 podnikateľských subjektov, vydali 58 pokynov, ktorými uložili opatrenia na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou a iných ochorení a porúch zdravia, 1 opatrenie uložili na mieste na odstránenie zistených nedostatkov. Za nedodržovanie ustanovení právnych predpisov na ochranu zdravia zamestnancov orgány verejného zdravotníctva uložili právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom 128 pokút podľa § 57 ods. 43 zákona č. 355/2007 Z. z. za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci v sume 109 900 €.

Orgány verejného zdravotníctva v rámci posudkovej činnosti podľa § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. vydali 6 890 rozhodnutí. Najviac rozhodnutí bolo vydaných k návrhom na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (3 749), k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky (1 676) a k návrhom na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie (809). Orgány verejného zdravotníctva prijali od fyzických osôb - podnikateľov a právnických osôb 1 990 oznámení pred začatím prevádzky priestorov podľa § 52 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z.

Orgány verejného zdravotníctva v zmysle § 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. vydali 1 395 záväzných stanovísk, z toho 802 k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb a 520 k územným plánom a k návrhom na územné konanie.

V zmysle § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z., zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov orgány verejného zdravotníctva vydali 80 záväzných stanovísk.

Orgány verejného zdravotníctva preskúmali 270 podnetov, ktoré sa týkali najmä nepriaznivých pracovných podmienok na pracoviskách (napr. súvisiacich s hlukom, s nepriaznivými mikroklimatickými podmienkami), neodbornej likvidácie azbestu zo stavieb, prevádzkovania priestorov bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva. Bolo poskytnutých 57 031 konzultácií týkajúcich sa ochrany zdravia pri práci (tabuľka č. 8).

V r. 2024 orgány verejného zdravotníctva (ÚVZ SR a RÚVZ v sídle kraja) v rámci výkonu ŠZD, posudkovej činnosti a na základe požiadaviek fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb vykonávali objektivizáciu fyzikálnych, chemických a biologických faktorov v pracovnom prostredí. Bolo vykonaných 6 278 meraní s počtom 11 216 ukazovateľov a 38 717 analýz; najviac objektivizácií sa týkalo ionizujúceho žiarenia (2 140), pracovného ovzdušia (1 250), hluku (937) a mikroklimatických podmienok (787).

Na ÚVZ SR a vybraných RÚVZ sú Ministerstvom zdravotníctvom SR zriadené Národné referenčné centrá (NRC) s problematikou ochrany zdravia pri práci, ktoré plnia špecializované úlohy vrátane objektivizácie vybraných faktorov v pracovnom prostredí:

- NRC pre neionizujúce žiarenie (ÚVZ SR)
- NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklimu (ÚVZ SR)
- NRC pre expozičné testy xenobiotík (ÚVZ SR)
- NRC pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie (RÚVZ so sídlom v Košiciach)
- NRC pre hluk a vibrácie (RÚVZ so sídlom v Žiline)
- NRC pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika (RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici)
- NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov (RÚVZ so sídlom v Nitre)
- NRC pre problematiku uhoľných baní (RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach)
- NRC pre fyziológiu práce a ergonómiu (RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach)
- NRC pre odbery chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom prostredí (RÚVZ so sídlom v Trenčíne)

RÚVZ v SR na zistenie miery informovanosti zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci používajú pri výkone ŠZD kontrolné listy; v r. 2024 na pracoviskách zamestnanci vyplnili 2 975 kontrolných listov. Najviac kontrolných listov sa týkalo expozície hluku (1 476), chemickým faktorom (487) a práce s bremenami (254). Kontrolné listy a ich hodnotenie preukázali primeranú informovanosť zamestnancov o zdraví škodlivých faktoroch na pracoviskách a ochrane zdravia pri práci, ktorá je zabezpečená aj prostredníctvom poradenstva pracovníkmi RÚVZ v SR.

10.3. a 10.4. Poradenská činnosť a poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci

Zamestnanci odborov a oddelení PPL ÚVZ SR a RÚVZ v SR v r. 2024 realizovali informačné aktivity pre zamestnávateľov, zamestnancov a verejnosť. Odborné poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov, zamestnancov a zástupcov zamestnancov sa vykonávali najmä priamo na pracoviskách, počas výkonu ŠZD a pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania. Poradenstvo a konzultácie sa týkali predovšetkým ustanovení právnych predpisov v oblasti ochrany zdravia pri práci a ich implementácie do praxe, zabezpečenia zdravotného dohľadu, vypracovania posudkov o riziku a kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík, pracovných podmienok a spôsobu práce, ochorení podmienených prácou, chránených pracovísk, rizikových prác, práce pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu, lekárskeho preventívneho prehliadku vo vzťahu k práci, zabezpečenia vhodných mikroklimatických podmienok a pitného režimu na pracovisku, hodnotenia fyzickej záťaže, ochrany zdravia zamestnancov pri expozícii toxickými látkami a zmesiam vrátane informácií týkajúcich sa získania odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami.

V rámci spolupráce s poradňami zdravia boli po dohode so zamestnávateľmi na vybraných pracoviskách realizované skríningové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu zamestnancov s následným individuálnym poradenstvom.

Samostatnú oblasť poradenstva predstavovali informácie na aktuálnu tému kampane EU – OSHA „Bezpečná a zdravá práca v digitálnej dobe“. Kampaň na r. 2023 - 2025 je zameraná na zvyšovanie povedomia o vplyve nových digitálnych technológií na prácu.

V rámci „Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci“ boli na viacerých RÚVZ organizované dni otvorených dverí, v rámci ktorých bolo poskytované poradenstvo.

Neoddeliteľnou súčasťou výkonu ŠZD sa stala edukačná činnosť v rámci podpory zdravia pri práci pre zamestnávateľov a zamestnancov priamo na pracoviskách. Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na edukáciu osôb zainteresovaných na výrobnom procese o zdravotných rizikách z expozície rizikovým faktorom, ktoré sa na pracoviskách vyskytovali. Najčastejšie diskutovanou problematikou v oblasti zdravotných rizík boli rizikové faktory - hluk na pracoviskách, chemické faktory, karcinogénne, mutagénne a reprodukčne toxické faktory, vibrácie, ale aj fyzická záťaž (dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie, ručná manipulácia s bremenami) a psychická pracovná záťaž.

Zamestnanci odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR a RÚVZ v SR priebežne počas celého roka poskytovali poradenstvo aj verejnosti, na požiadanie elektronicky alebo telefonicky alebo aj v rámci poradní zdravia.

10.5. Podnety na nevyhovujúce pracovné podmienky

Počet prešetrovaných podnetov na nevyhovujúce pracovné podmienky v r. 2024 je uvedený v tabuľke č. 8.

10.6. Príprava legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci

1. júna 2024 nadobudli účinnosť 4 legislatívne úpravy, ktoré súvisia s prebratím smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/431 z 9. marca 2022, ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam pri práci (ďalej „smernica (EÚ) 2022/431“) do legislatívy Slovenskej republiky, a to:

Zákon č. 120/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorým bolo doplnené schvaľovanie pracovných činností spojených s expozíciou pri výrobe, spracovaní, manipulácii, skladovaní, preprave a zneškodňovaní reprodukčne toxických faktorov na pracovisku príslušným orgánom verejného zdravotníctva. Reprodukčne toxické faktory sú chemické látky alebo zmesi, ktoré spĺňajú kritériá klasifikácie ako reprodukčne toxická látka kategórie 1A alebo 1B. Môžu byť príčinou nepriaznivých účinkov na pohlavné funkcie a plodnosť dospelých mužov a žien, na laktáciu žien, ako aj na vývoj potomstva.

Zákonom bolo ustanovené prechodné obdobie pre fyzické osoby – podnikateľov a právnické osoby, u ktorých sa na pracovisku vykonávali činnosti spojené s expozíciou pri výrobe, spracovaní, manipulácii, skladovaní, preprave a zneškodňovaní reprodukčne toxických faktorov pred 1. júnom 2024. Fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby boli povinné najneskôr do 31. decembra 2024 predložiť príslušnému orgánu verejného zdravotníctva tieto činnosti na posúdenie.

Zákonom sa rozšírila povinnosť zamestnávateľov zabezpečiť posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu výkonom lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci u fyzických osôb, ktoré sa uchádzajú o zamestnanie, ak budú vykonávať prácu zaradenú do kategórie 2, pri ktorej budú exponovaní karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom a u zamestnancov, ak vykonávajú prácu zaradenú do kategórie 2, pri ktorej sú exponovaní karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, a to vo frekvencii raz za 3 roky. V tejto súvislosti

zákon ustanovuje prechodné obdobie pre zamestnávateľov na zabezpečenie prvého posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do kategórie 2, s expozíciou karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, a to najneskôr do 31. decembra 2024.

Nové nariadenie vlády SR č. 121/2024 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom pri práci, ktorým sa rozšírili už existujúce povinnosti zamestnávateľov týkajúce sa ochrany zdravia zamestnancov exponovaných karcinogénnym faktorom a mutagénnym faktorom, ale najmä boli novo doplnené povinnosti zamestnávateľov súvisiace s ochranou zdravia pri práci zamestnancov exponovaných reprodukčne toxickým faktorom.

Na základe smernice (EÚ) 2022/431 sa v nariadení vlády SR sprísnil najvyššie prípustné expozičné limity (NPEL) priemerné pre 3 karcinogény, a to pre benzén, zlúčeniny niklu a akrylonitril, čím je v súlade s európskym cieľom zabezpečená lepšia ochrana zdravia zamestnancov pri práci.

Nariadenie vlády SR v prílohe č. 2 obsahuje zoznam 12 reprodukčne toxických látok, pre ktoré sú stanovené NPEL priemerné v pracovnom ovzduší. Všetky reprodukčne toxické látky uvedené v prílohe nariadenia vlády SR č. 121/2024 Z. z. spolu s ich NPEL boli do 1. júna 2024 uvedené ako chemické faktory s toxickým účinkom v prílohe č. 1 k nariadeniu vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

Nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov bolo zrušené.

Vzhľadom na skutočnosť, že 12 chemických faktorov, ktoré majú reprodukčne toxické účinky, bolo presunutých do zoznamu reprodukčne toxických faktorov v prílohe č. 2 nariadenia vlády SR č. 121/2024 Z. z., bolo nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z. z. novelizované **nariadením vlády SR č. 122/2024 Z. z.**, ktorým sa mení nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

Vyhláškou Ministerstva zdravotníctva SR č. 123/2024 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v znení neskorších predpisov boli kritériá na kategorizáciu prác z hľadiska zdravotného rizika pre karcinogénne faktory a mutagénne faktory doplnené o reprodukčne toxické faktory. Zároveň boli novo určené kritériá pre kategóriu 1 pre karcinogénne faktory, mutagénne faktory a reprodukčne toxické faktory v prípade, že expozícia týmito faktorom neprekročí 0,3-násobok NPEL priemerného v pracovnom ovzduší alebo ak je práca s týmito faktormi identifikovaná ako sporadická a je zabezpečená úplná bariérová ochrana pred expozíciou a súvisiacim zdravotným rizikom z expozície vrátane účinných technických opatrení na pracovisku.

V priebehu r. 2024 sa pokračovalo v príprave návrhov legislatívnych úprav s problematikou ochrany zdravia pred fyzickou záťažou pri práci vrátane ručnej manipulácie s bremenami a psychickej pracovnej záťaže, ktorých legislatívny proces bol zastavený v máji 2023 z dôvodu neschválenia novely zákona č. 355/2007 Z. z. v Národnej rade SR:

- novela zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- nová vyhláška MZ SR o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci,
- nová vyhláška MZ SR o podrobnostiach o ochrane zdravia pred psychickou pracovnou záťažou,
- novela vyhlášky MZ SR č. 99/2016 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci v znení neskorších predpisov,
- novela vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v znení neskorších predpisov,
- novela nariadenia vlády SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

10.7. Zahraničná spolupráca orgánov verejného zdravotníctva

Odborné pracoviská v SR v r. 2024 spolupracovali na riešení dvoch medzinárodných projektov Európskej Únie, ktorých koordinátorom je Univerzita v Bologni, Taliansko.

Projekt EÚ: ORCHESTRA „Spájanie európskych kohort na zvýšenie spoločnej a efektívnej odpovede na pandémiu SARS-CoV-2“

Odborné pracoviská v SR na riešení tohto medzinárodného projektu Európskej Únie spolupracovali od r. 2020. Hlavným riešiteľom projektu v SR je RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ktorý pri riešení projektu spolupracoval s ÚVZ SR a s vybranými pracoviskami, ktoré sú poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, s vysokoškolskými pracoviskami, s vybranými domovmi sociálnych služieb a inými zariadeniami sociálnej starostlivosti.

Cieľom projektu bolo epidemiologické skúmanie zdravotníckych pracovníkov a pracovníkov zo zariadení sociálnej starostlivosti pri práci v riziku expozície koronavírusu SARS-CoV-2 počas pandémie ochorenia COVID-19 so zameraním na ochranu zdravia a prevenciu ochorenia COVID-19. V rámci projektu sa v SR vytvorila kohortová štúdia, ktorá zahŕňala zber údajov, odbery biologického materiálu a jeho spracovanie od viac ako 1 000 zdravotníckych pracovníkov a pracovníkov zariadení sociálnych služieb z regiónov Banská Bystrica, Bratislava, Martin a Ružomberok, vykonávajúcich prácu v riziku vystavenia koronavirovu SARS-CoV-2.

V r. 2024 sa práce na projekte ukončovali; výstupy z projektu boli prezentované vo vedeckých a odborných prácach.

Projekt EÚ: Prevencia rakoviny pri práci (CPW). Implementácie prevencie nádorov súvisiacich s infekciou v rámci zdravotného dohľadu pri práci

Odborné pracoviská v SR na riešení tohto medzinárodného projektu Európskej Únie spolupracujú od r. 2023. Hlavným riešiteľom projektu v SR je RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ktorý pri riešení projektu spolupracuje najmä s Fakultnou nemocnicou s poliklinikou F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici a Železiarňami Podbrezová. Projekt je zameraný na prevenciu rakoviny pri práci spôsobenej infekčným agens - ľudským papilomavírusom (HPV).

V r. 2024 prebiehal nábor respondentov v spolupráci s Fakultnou nemocnicou s poliklinikou F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici a so Železiarňami Podbrezová; pripravili a distribuovali sa dotazníky pre respondentov. Komunikácia s respondentmi prebieha v rámci povinných lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci. V rámci projektu sa v SR predpokladá účasť 2150 respondentov. V r. 2025 – 2026 sa bude riešiť pilotná fáza projektu.

Odborní pracovníci ÚVZ SR a vybraných RÚVZ spolupracovali počas r. 2024 s viacerými medzinárodnými organizáciami a inštitúciami EK, najmä EU – OSHA a WHO. Pre SLIC (Výbor vrchných predstaviteľov inšpekcie práce) v rámci siete KSS (Knowledge Sharing Site) priebežne pripravujú odpovede na otázky členských štátov EÚ súvisiace s ochranou zdravia pri práci vo vzťahu k faktorom práce a pracovného prostredia. V roku 2024 sa otázky štátov EÚ týkali:

- Nórsko - Okamžité zastavenie činnosti v dôsledku vystavenia chemickým látkam.
- Švédsko - Potvrdenie odbornej prípravy alebo zručností.
 - Implementácia smernice (EÚ) 2024/869 – biologická limitná hodnota hladiny olova v krvi pre ženy vo fertilnom veku.
- Belgicko - Opatrenia na ochranu zdravia pri práci s azbestom.
- Holandsko - Využívanie údajov o absencii z dôvodu choroby.
 - Systém certifikácie azbestu.
- Cyprus - Dlhodobé státie pracovníkov.
- Slovinsko - Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci u učňov a študentov.
 - Zdravotný dohľad a smernica 89/391/EHS.
- Írsko - Smernica o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s vystavením azbestu pri práci.
- Estónsko - Počet registrovaných chorôb z povolania a systém kompenzácie.

ÚVZ SR úzko spolupracuje s NRC pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika zriadeného na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici najmä pri poskytovaní odborných stanovísk pre inštitúcie EK a stále zastúpenie SR pri EÚ v Bruseli k návrhom zmien smerníc EÚ týkajúcich sa ochrany zdravia pri práci.

Zástupca uvedeného NRC je členom Výboru pre hodnotenie rizík (RAC) Európskej chemickej agentúry (ECHA), ktorý pripravuje stanoviská týkajúce sa rizík, ktoré predstavujú konkrétne chemické látky pre zdravie ľudí a životné prostredie (napr. k hodnoteniu limitov expozície, k harmonizovanej klasifikácii a označovaniu, k obmedzovaniu na trhu).

10.8. Vydávanie oprávnení na výkon PZS

ÚVZ SR vydáva od r. 2006 fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám oprávnenia na výkon PZS pre zamestnancov vykonávajúcich prácu zaradenú do kategórií 1, 2, 3 a 4; k 31.12.2024 vykonávalo činnosť súvisiacu so zdravotným dohľadom dodávateľským spôsobom 78 poskytovateľov PZS. Zoznam fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb oprávnených na vykonávanie činnosti PZS je uverejnený na webovom sídle úradov verejného zdravotníctva.

ÚVZ SR vedie na webovom sídle úradov verejného zdravotníctva aj zoznam fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb, ktoré vykonávajú samostatne dodávateľským spôsobom činnosť PZS pre zamestnancov vykonávajúcich prácu zaradenú do kategórií 1 a 2, a to na základe ohlásenia Úradu verejného zdravotníctva SR. Činnosť PZS dodávateľským spôsobom na základe ohlásenia k 31.12.2024 vykonávalo samostatne 204 lekárov so špecializáciou v odbore všeobecné lekárstvo a 181 verejných zdravotníkov.

Poskytovatelia PZS v r. 2024 vykonávali na pracoviskách zdravotný dohľad, v rámci ktorého vykonávali dohľad nad pracovnými podmienkami, aktualizovali najmä posudky o riziku a kategorizáciu prác z hľadiska zdravotného rizika pre konkrétne profesie a poskytovali poradenstvo v ochrane zdravia pri práci pre zamestnávateľov, zamestnancov a zástupcov zamestnancov. Poskytovatelia PZS na základe posúdenia zdravotného rizika na pracovisku navrhovali zamestnávateľom konkrétne opatrenia na zníženie alebo odstránenie

zdravotného rizika pri práci a zároveň zamestnávateľov upozorňovali na práce so zvýšenou mierou zdravotného rizika. Lekári PZS vykonávali lekárske preventívne prehliadky zamestnancov vo vzťahu k práci a posudzovali zdravotnú spôsobilosť zamestnancov na prácu.

Činnosť poskytovateľov PZS kontroluje ÚVZ SR a RÚVZ pri výkone ŠZD na pracovisku zamestnávateľa. V r. 2024 orgány verejného zdravotníctva kontrolovali 67 poskytovateľov PZS, ktorí vykonávajú činnosť dodávateľským spôsobom.

10.9. Vydávanie oprávnení na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb

ÚVZ SR vydáva oprávnenia fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci; od r. 2006 do 31.12.2024 vydal oprávnenia 487 fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám. V r. 2024 vydal ÚVZ SR oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb 17 fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám.

Zoznam fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb oprávnených na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb je uverejnený na webovom sídle úradov verejného zdravotníctva.

**Prehľad o počte podnikateľských subjektov kontrolovaných
orgánmi verejného zdravotníctva v r. 2024**

Právna forma subjektu	Počet kontrolovaných subjektov					
	rozdelenie podľa počtu zamestnancov v kontrolovanom subjekte					
	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	Spolu
Fyzické osoby spolu	420	1431	122	9	1	1983
Verejná obchodná spoločnosť	1	-	3	2	3	9
Spoločnosť s ručením obmedzeným	127	2279	1353	699	306	4 764
Komanditná spoločnosť	-	2	3	3	1	9
Nezisková organizácia	-	30	10	6	2	48
Akciová spoločnosť	4	115	267	294	125	805
Družstvo	1	22	62	18	0	103
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	-	1	5	-	-	6
Štátny podnik	-	5	22	48	19	94
Rozpočtová organizácia	-	4	30	24	3	61
Príspevková organizácia	-	8	23	12	85	128
Verejnoprávna inštitúcia	-	4	4	1	1	10
Sociálna a zdravotné poisťovne	-	3	-	-	-	3
Združenie (zväz, spolok)	1	4	-	2	-	7
Cirkevná organizácia	-	4	2	-	-	6
Záujmové združenie právnických osôb	-	-	1	-	-	1
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)	1	58	49	13	3	124
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)	-	-	4	1	1	6
Iné	-	15	38	34	9	96
Právnické osoby spolu	135	2554	1876	1157	558	6280
Spolu:	555	3985	1998	1166	559	8 263

Zdroj: RÚVZ v SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore v ochrane zdravia pri práci v r. 2024

Posudková činnosť a rozhodovacia činnosť orgánov verejného zdravotníctva v ochrane zdravia pri práci	Počet		
A. Rozhodnutia súhlasné/nesúhlasné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	1 676	-	1 676
- o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia	2	-	2
- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	20	-	20
- o návrhoch na činnosti spojené s expozíciou pri výrobe, spracovaní, manipulácii, skladovaní, preprave a zneškodňovaní karcinogénnych faktorov, mutagénnych faktorov alebo reprodukčne toxických faktorov (klasifikácia v kategórii 1A alebo 1B)	200	-	200
z toho o návrhoch na činnosti na pracovisku (ktoré boli vykonávané pred 01.06.2024) spojené s expozíciou pri výrobe, spracovaní, manipulácii, skladovaní, preprave a zneškodňovaní reprodukčne toxických faktorov (klasifikovaných v kategórii 1A alebo 1B) (údaj od 1.6.2024 - § 63p ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z.)	77		77
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	3 748/1	-	3 749
- o návrhoch na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie, návrhoch na ich zmenu alebo vyradenie	809	-	809
- ostatné	435	-	435
S p o l u:	6 890/1	-	6 891
B. Rozhodnutia - pokyny (§ 12 ods. 3 a 4 zákona č. 355/2007 Z. z.)	58	-	58
- opatrenia uložené na mieste (§ 55 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)	1	-	1
C. Vydané / odobraté oprávnenia na výkon pracovnej zdravotnej služby	-	2	2
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	-	17	17
E. Záväzná stanoviská § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. súhlasné/nesúhlasné s prihladením na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	78/2	-	80
§ 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. súhlasné/nesúhlasné	1393/2		
- k územným plánom a k návrhom na územné konanie	519/1	-	520
- k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	801/1	-	802
- iné	73		73

Zdroj: ÚVZ SR a RÚVZ v SR

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike
v r. 2000 až 2024 podľa kategórie rizikovej práce**

Rok	Počet exponovaných zamestnancov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	Celkom	žien
2000	104 610	27 548	23 488	3 198	128 098	30 746
2001	109 147	29 424	26 072	4 386	135 219	33 810
2002	107 143	28 310	25 198	4 363	132 341	32 673
2003	103 344	26 974	23 007	3 873	126 351	30 847
2004	101 448	25 439	21 249	3 594	122 697	29 033
2005	99 374	24 538	18 762	3 159	118 136	27 697
2006	98 863	24 568	17 480	2 403	116 343	26 971
2007	100 216	24 474	16 081	2 247	116 297	26 721
2008	99 739	24 706	16 086	1 835	115 825	26 541
2009	92 854	23 087	13 716	1 531	106 570	24 618
2010	90 930	22 112	12 121	1 291	103 051	23 403
2011	83 532	20 273	9 710	784	93 242	21 057
2012	85 081	20 403	9 019	747	94 100	21 150
2013	90 196	20 904	8 866	705	99 062	21 609
2014	89 017	20 487	10 097	869	99 114	21 356
2015	91 554	22 062	9 920	745	101 474	22 807
2016	89 880	21 443	9 627	661	99 507	22 104
2017	94 110	22 197	9 592	702	103 702	22 899
2018	96 509	22 688	10 027	674	106 536	23 362
2019	97 343	23 009	10 320	679	107 663	23 688
2020	93 641	21 995	9 739	654	103 380	22 649
2021	97 997	24 940	8 852	627	106 849	25 567
2022	94 232	24 069	8 947	658	103 179	24 727
2023	88 067	21 895	8 351	516	96 418	22 411
2024	87 171	21 900	7 596	441	94 767	22 341

Poznámka:

Skutočný počet zamestnancov (fyzických osôb). Jeden zamestnanec môže byť exponovaný niekoľkým rizikovým faktorom.

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike v r. 2019 až 2024
podľa druhu a kategórie rizikového faktora**

Faktor	Počet exponovaných zamestnancov v kategórii 3 a v kategórii 4																	
	2019			2020			2021			2022			2023			2024		
	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	Spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu
Biologické faktory	3 036	-	3 036	3 494	-	3 494	7 529	-	7 529	7 187	-	7 187	3 970	-	3 970	3 555	-	3 555
Elektromagnetické polia	201	-	201	225	-	225	153	-	153	135	-	135	135	-	135	135	-	135
Fyzická záťaž	8 546	73	8 619	8 388	89	8 477	9 310	71	9 381	8 991	151	9 142	9 538	164	9 702	10 970	93	11 063
Hluk	73 929	6 505	80 434	70 211	5 962	76 173	69 117	5 629	74 746	66 517	5 434	71 951	61 554	5 138	66 692	59 144	4 708	63 852
Chemické látky a zmesi* z toho karcinogény, mutagény a reprodukčne toxické látky	16 634	3 527	20 161	15 821	3 307	19 128	14 858	2 914	17 772	14 096	2 833	16 929	12 940	2 509	15 449	11 902	2 332	14 234
	5 374	476	5 850	5 390	454	5 844	5 466	442	5 908	5 351	403	5 754	5 151	378	5 529	5 248	409	5 657
Ionizujúce žiarenie	3 995	-	3 995	4 006	-	4 006	3 859	-	3 859	4 003	-	4 003	3 967	-	3 967	4 223	-	4 223
Optické žiarenie	1 092	-	1 092	1 062	-	1 062	1 162	-	1 162	1 267	-	1 267	1 354	-	1 354	1 568	-	1 568
Psychická pracovná záťaž	3 780	-	3 780	3 790	-	3 790	4 316	-	4 316	4 380	-	4 380	4 638	-	4 638	4 955	-	4 955
Tlak vzduchu	56	-	56	55	-	55	36	-	36	36	-	36	39	-	39	54	-	54
Vibrácie	6 760	1 398	8 158	7 108	1 526	8 634	7 127	1 245	8 372	6 819	1 487	8 306	6 229	1 507	7 736	6 197	1 505	7 702
Záťaž teplom a chladom	4 682	-	4 682	4 585	-	4 585	4 702	-	4 702	4 594	-	4 594	4 665	-	4 665	4 878	-	4 878

Poznámka:

*Počet zamestnancov exponovaných chemickým látkam a zmesiam vyjadruje počet zamestnancov exponovaných všetkým chemickým látkam vrátane karcinogénnych, mutagénnych, alergénnych a dermatotropných látok.

Chemické karcinogény, mutagény a reprodukčne toxické látky sú v tabuľke zároveň osobitne uvedené aj ako samostatná položka.

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike v r. 2024
podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórií**

Prevažujúca činnosť		Počet exponovaných zamestnancov					
		3. kategória		4. kategória		Spolu	
Kód	názov	celkom	žien	celkom	žien	celkom	Žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	1 219	127	349	4	1 568	131
B	Ťažba a dobývanie	647	9	179	-	826	9
C	Priemyselná výroba	56 920	10 490	5 698	387	62 618	10 877
D	Dodávka elektriny, plynu, pary, studeného vzduchu	2 509	53	268	14	2 777	67
E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd	1 970	94	286	-	2 256	94
F	Stavebníctvo	1 469	28	73	1	1 542	29
G	VO a MO, motorové vozidlá	1 099	292	42	4	1 141	296
H	Doprava a skladovanie	3 543	197	148	9	3 691	206
I	Ubytovacie a stravovacie služby	45	4	-	-	45	4
J	Informácie a komunikácia	30	4	-	-	30	4
L	Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	-	-	-	1	-
M	Odborné, vedecké a technické činnosti	636	258	2	-	638	258
N	Administratívne a podporné služby	378	74	392	5	770	79
O	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	3 729	355	131	-	3 860	355
P	Vzdelávanie	305	196	6	-	311	196
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	11 939	9 472	17	17	11 956	9 489
R	Umenie, zábava a rekreácia	648	200	-	-	648	200
S	Ostatné činnosti	84	47	5	-	89	47
Spolu:		87 171	21 900	7 596	441	94 767	22 341

VO – veľkoobchod, MO – maloobchod

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

Vývoj chorôb z povolania, profesionálnych otráv a iných poškodení zdravia z práce v rokoch 2000 až 2024

	Choroba z povolania	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Choroba z olova alebo z jeho zlúčenín	4	3	3	7	2	1	2	1	1	1	2	-	-	-	-	-	1	-	2	1	-	-	-	1	-
2.	Choroba z fosforu alebo z jeho zlúčenín	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Choroba z fluóru alebo z jeho zlúčenín	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
4.	Choroba z ortuti alebo z jej zlúčenín	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4
5.	Choroba z arzénu alebo z jeho zlúčenín	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Choroba z mangánu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
7.	Choroba z kadmia alebo z jeho zlúčenín	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Choroba z vanádia alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Choroba z chrómu alebo z jeho zlúčenín	2	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Choroba zo sírouhlíka	17	12	15	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Choroba zo sírovodíka	-	-	1	-	1	-	-	3	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Choroba z oxidu uhľnatého	1	1	3	2	2	2	4	3	1	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
13.	Choroba z kyanovodíka alebo z kyanidov	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Choroba z povolania	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
14.	Choroba z benzénu alebo z jeho homológov	5	2	2	-	2	1	-	4	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
15.	Choroba z nitrozlúčenín a z aminozlúčenín benzénu alebo jeho homológov	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Choroba z halogenizovaných uhľovodíkov	4	6	7	8	1	4	15	3	6	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
17.	Choroba z esterov kyseliny dusičnej	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Choroba z bojových látok alebo z chemických látok s rovnakým účinkom aký majú bojové látky	32	4	1	5	2	3	3	2	2	2	1	3	1	-	-	-	2	1	-	1	-	2	-	-	-
19.	Choroba z ionizujúceho žiarenia a zo žiarenia s obdobným účinkom	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Choroba z elektromagnetického žiarenia vrátane laseru	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
21.	Rakovina kože	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby	79	43	65	49	46	54	40	27	35	28	21	21	23	10	16	10	12	26	10	12	12	5	12	4	4
23.	Rakovina pľúc z rádioaktívnych látok	6	9	6	3	3	3	4	3	4	1	3	-	2	3	1	3	1	1	-	1	-	1	2	-	-
24.	Infekčné choroby a parazitárne choroby okrem tropických infekčných chorôb a parazitárnych chorôb a chorôb prenosných zo zvierat na ľudí	55	50	31	39	36	27	29	20	24	37	26	38	12	9	23	25	23	27	21	37	24	162	252	122	130
25.	Tropické prenosné a parazitárne choroby	-	1	2	4	3	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26.	Choroby prenosné zo zvierat na ľudí buď priamo, alebo prostredníctvom prenášačov	57	55	43	51	64	42	14	19	15	14	14	12	16	6	12	5	5	3	6	5	5	4	2	3	3

	Choroba z povolania	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
27.	Choroba vyvolaná prácou v hyperbarických alebo hypobarických podmienkach	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Choroba z vibrácií – ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené vibráciami	115	122	141	120	124	71	91	156	79	84	75	40	49	58	56	64	46	59	55	62	24	32	44	65	47
29.	Choroba z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín – ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín	158	145	188	154	215	122	230	261	195	209	193	162	168	141	180	156	173	178	147	181	133	175	164	177	200
30.	Choroba laktového nervu z mechanických vplyvov	16	7	3	7	8	6	4	9	7	18	17	13	2	-	5	6	-	1	1	-	1	-	-	3	2
31.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc spôsobená hliníkovým prachom z hliníkových zliatin (zaprášenie pľúc hliníkom – fibróza pľúc)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Choroba z berýlia a z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Choroba zaprášenia pľúc prachom obsahujúcim oxid kremičitý (silikóza, silikotuberkulóza), vrátane (uhľokopskej) pneumokoniózy a) s typickými rtg. znakmi s prihliadnutím na dynamiku choroby	22	33	37	28	24	11	9	16	16	13	12	6	10	9	9	5	6	12	10	6	2	2	7	11	8
	b) v spojení s aktívnou tuberkulózou	2	4	2	-	1	2	3	-	-	-	3	-	1	-	3	-	1	1	-	3	-	2	1	4	1
34.	Choroba zaprášenia pľúc azbestovým prachom (azbestóza) a) s typickými rtg. znakmi	-	-	1	1	1	3	2	-	-	-	-	-	1	1	1	3	-	1	-	-	-	1	1	1	-
	b) v spojení s pľúcnou rakovinou	1	-	2	2	2	3	-	-	-	3	4	-	2	3	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-

	Choroba z povolania	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
35.	Choroba pri výrobe tvrdokovov	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc z Thomasovej múčky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Bronchiálna astma (záduch)	22	15	13	15	22	18	10	11	11	13	7	12	7	8	15	7	11	8	6	8	8	5	7	10	3
38.	Porucha sluchu z hluku	47	47	26	39	31	26	26	27	17	36	36	45	37	33	40	30	19	26	28	17	16	17	14	11	8
39.	Sivý zákal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Nystagmus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.	Rozdutie pľúc fúkačov skla a hudobníkov na dychové nástroje	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42.	Ťažká hyperkinetická dysfónia a ťažká fonasténia	3	-	3	3	2	-	2	-	1	4	2	-	-	2	-	2	-	-	2	-	-	-	1	-	-
43.	Bronchopulmonálne choroby spôsobené prachom z bavlny (byssinóza), ľanu, konope alebo sisalu	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44.	Vonkajšie alergické alveolitídy a ich následky spôsobené vdychovaním organických prachov typu farmárske pľúca	4	6	3	4	1	2	1	1	1	1	2	2	-	1	1	1	2	-	5	5	17	10	14	3	2
45.	Alergické choroby horných dýchacích ciest s dokázanou precitlivosťou na alergény z pracovného prostredia poškodeného**					9	3	2	1	7	2	3	8	4	3	6	4	4	4	5	4	4	-	2	3	-
46.	Nádorové choroby vznikajúce následkom práce s dokázanými chemickými karcinogénmi v pracovnom prostredí poškodeného a prejavujúce sa u neho					3	2	6	3	2	1	2	1	-	4	1	3	3	2	4	-	1	2	-	5	4

	Choroba z povolania	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	v príslušných cieľových orgánoch, ktoré nie sú uvedené v tomto zozname**																									
47.	Iné poškodenie z práce. Ide o poškodenie zdravia z práce, ktoré nie je ani pracovným úrazom, ani chorobou z povolania uvedenou v tomto zozname	6	5	4	4	5	7	3	4	4	7	2	5	3	5	2	3	4	2	4	1	5	3	2	3	7
Spolu:		660	577	609	551	613	413	504	575	429	483	425	373	344	301	373	328	316	354	308	347	254	423	525	429	423

* Číslo zoznamu chorôb z povolania (príloha č. 1 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)

** Položky zaradené do zoznamu chorôb z povolania od 01.01.2004

Zdroj: Národné centrum zdravotníckych informácií

**Personálne obsadenie odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR
a ÚVZ SR v r. 2024**

Personálne obsadenie odborov a oddelení PPL ÚVZ SR a RÚVZ v SR								
Kraj	Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		Spolu
		zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
Bratislavský	1,5	15	-	0	-	-	-	16,5
Trnavský	-	16	2	2	2	-	-	22
Trenčiansky	2	16	2	1	-	-	-	21
Nitriansky	1	12	5	2	2	-	-	22
Žilinský	2	23	1	2	1	-	1	30
Banskobystrický	2	13	11	2	2	-	1	31
Prešovský	1	17	4	3	3	1	-	29
Košický	1	25	3	2	2	-	-	33
ÚVZ SR	1	4,85	1	-	-	-	-	6,85
Spolu:	11,5	141,85	29	14	12	1	2	211,35

Vysvetlivky:

VŠ zdrav. - zdravotníckí pracovníci s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo (Bc., Mgr.)

VŠ iní - odborní pracovníci v zdravotníctve s vysokoškolským vzdelaním iného ako zdravotníckeho smeru (podľa NV SR č. 296/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov)

DAHE - diplomovaní asistenti hygieny a epidemiológie

AHS - asistenti hygienickej služby

SŠ zdrav. - zdravotníckí laboranti, sestry

SŠ ostatní - chemickí laboranti, odborní pracovníci v zdravotníctve so stredoškolským vzdelaním iného ako zdravotníckeho smeru

Zdroj: ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore v oblasti ochrany zdravia pri práci v r. 2024

Štátny zdravotný dozor a súvisiace činnosti	Počet
Výkon ŠZD (ukončený zápisnicou)	11 442
Šetrenie petícií	-
Šetrenie podnetov	270
Odborné stanoviská (expertízy)	3 044
Konzultácie a poradenstvo*	57 751
Iné činnosti**	1 319

* Konzultácie, poradenstvo, vysvetlenie, vyjadrenie, informácie (ústne, písomne, e-mailom).

** Napr. posúdenie fyzickej záťaže, psychickej pracovnej záťaže, odbery vzoriek vôd a pod.

Poznámka: v štatistickom výkaze sa používa výraz „kontrola“.

Zdroj: RÚVZ v sídle kraja a ÚVZ SR

**Objektivizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonaná ÚVZ SR a RÚVZ
v sídle kraja v r. 2024**

Objektivizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie ¹⁾ - pracovné	1 250	2 375	5 360
Biologický materiál	604	889	2 531
Genetická toxikológia ²⁾	260	260	13 015
Hluk	937	2 490	5 767
Vibrácie	29	106	170
Optické žiarenie ³⁾	233	543	825
Elektromagnetické pole	38	608	874
Mikroklimatické podmienky ⁴⁾	787	2 701	6 624
Ionizujúce žiarenie	2 140	1 244	3 551
Spolu:	6 278	11 216	38 717

Vysvetlivky:

- 1) chemické faktory, karcinogénne faktory, mutagénne faktory, reprodukčné toxické faktory
- 2) NRC pre GT
- 3) lasery, UV, IR, IPL, viditeľné svetlo
- 4) teplota vzduchu, stredná teplota sálania, relatívna vlhkosť vzduchu, rýchlosť prúdenia vzduchu, stereoteplota

Poznámka: Objektivizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonávaná laboratórnymi pracoviskami, vrátane pracovísk na objektivizáciu fyzikálnych faktorov ÚVZ SR a RÚVZ v sídle kraja v spolupráci s odborními preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie.

Zdroj: ÚVZ SR a RÚVZ v sídle kraja